

Oslo, 4. desember 2017

Til regjeringen ved
Statsminister Erna Solberg
Finansminister Siv Jensen
Utenriksminister Ine Eriksen Søreide
Justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen
Kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner
Barne- og likestillingsminister Solveig Horne
Næringsminister Monica Mæland
Landbruks- og matminister Jon Georg Dale
Samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen
Klima- og miljøminister Vidar Helgesen
Olje- og energiminister Terje Søviknes

Vi trenger et natur- og klimavennlig statsbudsjett

Naturvernforbundet forventer at regjeringen for 2019 legger fram et budsjett som skal bidra til betydelige utslippskutt, samtidig som vi tar vare på den verdifulle naturen vår. De viktigste tiltakene for å få dette til er å gjøre det dyrere å forurense og å verne mer av den verdifulle naturen vår, i tillegg til at vi bygger opp en sirkulær økonomi.

Vedlagt følger Naturvernforbundets detaljerte innspill til hvordan et slikt budsjett kan lages, som vil følge opp disse målene.

Vi ønsker særlig å løfte fram tre forholdsvis nye forslag, som vi håper regjeringen vil gripe fatt i, som vil kunne sørge for utslippsreduksjoner, mindre bruk og kast, og ivaretagelse av norsk natur. Dette er forslag vi har forventninger til at vil bidra til å gjøre budsjettet grønnere, og som vi håper regjeringen vil ta eierskap til:

Belønningsordning for små og mellomstore byer: I dag mangler det gode tilskuddsordninger og virkemidler overfor de mindre og mellomstore byene/tettstedene i Norge, som tidvis fører til en lite konstruktiv «by mot land»-debatt i klimaarbeidet. Vi etterlyser gode virkemidler, for både store og små kommuner og byer, og ber derfor regjeringen snarest utrede en ordning som sikrer statlig (med)finansiering av miljørelaterte tiltak, med betingelser om utvikling av arealpolitikken i kommunen. Støtteordningen bør implementeres i budsjettet for 2019.

Nullsats for merverdiavgift på reparasjoner: Sverige innførte i 2017 halv sats på moms på reparasjoner, som et virkemiddel for å stimulere til mer gjenbruk og mindre bruk-og-kast. Vi ønsker at Norge går steget lenger og setter en nullsats for merverdiavgift på reparasjoner. Sverige har en klar definisjon på hva som omfattes av deres reduserte avgiftssats, som Norge kan kopiere. I tillegg bør elektriske forbruksartikler inkluderes. Nullsats kan bli et viktig virkemiddel i oppfølging av stortingsmeldingen om sirkulær økonomi, som regjeringen la fram tidligere i år.

Avgift på deponi av mineralske masser: I dag går ressurser på avveie når mineralske restmasser blir deponert på land og i fjord, siden disse massene ikke utnyttes til andre formål som de har et potensial til å bli brukt til. Vi har i dag eksempler fra flere andre land i Europa som har ulike former for avgifter på slike restmasser, og det er på tide Norge følger etter. I stedet for å dumpe masser i sjø, kan de brukes til veidekke og andre formål. Men for at dette skal kunne skje, må det settes en pris på de ødeleggelsene som dumping forårsaker, slik at avfallsminimering og alternativ utnyttelse blir lønnsomt. Det vil både føre til en mer sirkulær økonomi, og vil kunne spare norsk natur for restmasser til gruveindustrien.

Vedlagt finner dere Naturvernforbundets forslag til endringer i statsbudsjettet for 2019, som bidrar til sterkere utslippskutt, er med på å sikre stadig mer av norsk natur for framtida, og de er med å omstille Norge i miljøvennlig retning. Den etterfølgende omtalen presenterer våre endringsforslag departementsvis.

Vi tar gjerne møter for å diskutere våre forslag nærmere.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

Silje Ask Lundberg
leder

STATSBUDSJETTET 2019: NATURVERNFORBUNDETS ENDRINGSFORSLAG

Endringer i de to etterfølgende tabellene samt teksten ses i forhold til budsjettforliket for 2018, beskrevet i vedlegg 2 i Innst. 2S (2017–2018). Våre innspill er oppgitt i 2018-kroneverdi, som betyr at alt i tillegg må prisjusteres, noe vi også forutsetter vil skje for andre miljørelaterte avgifter og bevilgninger som vi ikke omtaler.

Provenyet for avgiftsendringer gjelder bokført for 2019 og er et omtrentlig anslag, sett i forhold til vedtatt budsjett for 2019. Provenyoverskuddet gir handlingsrom for ytterligere grønn omstilling og eventuelt til å styrke kommunene finansielt til å ta sin del av arbeidet. Beregningene tar generelt ikke hensyn til at endringer i avgifter også kan påvirke statens skatteinntekter. Provenyet for CO₂-avgift tar imidlertid hensyn til petroleumssektorens har vi tatt hensyn til at økt avgift i petroleumssektoren ikke gir et økt proveny.

Nettoendringer per departement	Mill. kroner
Finansdepartementet	-17 800
Utenriksdepartementet	225
Justis- og beredskapsdepartementet	15
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	25
Barne- og likestillingsdepartementet	4
Nærings- og fiskeridepartementet	-16
Landbruks- og matdepartementet	-92
Samferdselsdepartementet	-41
Klima- og miljødepartementet	1 565
Olje- og energidepartementet	203
Sum endring i utgifter	-15 912

Endring i skatter og avgifter			Mill. kroner
FIN	Merverdiavgift	Kap. 5521 post 70	-700
FIN	CO ₂ -avgifter	Kap. 5508; 5543	5 800
FIN	Veibruksavgift på diesel	Kap. 5538	4 000
FIN	Avgift på elektrisk kraft	Kap. 5541	3 800
FIN	Grunnavgift på mineralolje mv.	Kap. 5542	700
FIN	Flypassasjeravgift	Kap. 5561	1 500
FIN	Avgift på gruveavfall	NY	500
FIN	Reisefradrag og skattefri kjøregodtgjørelse	Personskatt	2 200
Sum endring i inntekter			17 800

Endring i utgifter			Mill. kroner
UD	Fornybar energi	Kap. 166 post 74	225
JD	Miljøkriminalitet	Kap. 440 post 01	15
KMD	Bærekraftig bolig- og byggkvalitet	Kap. 581 post 77	15
KMD	Bærekraftig byutvikling	Kap. 590 post 61	10
BLD	Forbrukerpolitiske tiltak	Kap. 865 post 70	4
NFD	Tilsyn, sikring og miljøtiltak ved gruver	Kap. 906 post 30	3
NFD	Ny forskning på bruk av restmasser	Kap. 920 post 50	7
NFD	Atomforskning	Kap. 920 post 51	-51
NFD	Satsingsprogram for sirkulærøkonomi	NY	25
LMD	Landbrukets utviklingsfond	Kap. 1150 post 50	-92
SD	Riksveginvesteringer: store utbygginger	Kap. 1320 post 29–30	-1 854
SD	Riksveginvesteringer: gang- og sykkelveier	Kap. 1320 post 30	304
SD	Riksveginvesteringer: bymiljø-/byvekstavt.	Kap. 1320 post 30	800
SD	Tilskuddsordning: gang- og sykkelveier	Kap. 1320 post 63	224
SD	Nye Veier AS	Kap. 1321 post 70 og 75	-2 640
SD	Belønningsordningen m.m.	Kap. 1330 post 61 og 64	200
SD	Tilskudd til store kollektivprosjekter	Kap. 1330 post 75	1 945
SD	Ny belønningsordning for mindre byer	Kap. 1330 post NY	100
SD	Kjøp av persontransport med tog	Kap. 1352 post 70	20
SD	Kjøp av infrastrukturtjenester	Kap. 1352	860
KLD	Den naturlige skolesekken	Kap. 1400 post 62	3
KLD	Frivillige organisasjoner	Kap. 1400 post 70	10
KLD	Miljøovervåking og miljødata	Kap. 1410 post 21	90
KLD	Artsdatabanken	Kap. 1411	30
KLD	Driftsutgifter	Kap. 1420 post 01	50
KLD	Spesielle driftsutgifter	Kap. 1420 post 21	20
KLD	Vannressursforvaltning	Kap. 1420 post 22	50
KLD	Tiltak i verneområder	Kap. 1420 post 31	30
KLD	Nytt vern, inkl. nasjonalparker	Kap. 1420 post 32, 33 og 34	60
KLD	Skogvern	Kap. 1420 post 35	282
KLD	Skogplanting	Kap. 1420 post 37	-10
KLD	Restaurering av myr og annen våtmark	Kap. 1420 post 38	6
KLD	Klimatiltak	Kap. 1420 post 61	50
KLD	Oppryddingstiltak	Kap. 1420 post 69	180
KLD	Vannressursforvaltning	Kap. 1420 post 70	50
KLD	Friluftformål	Kap. 1420 post 78	4
KLD	Kulturlandskap og insekter	Kap. 1420 post 81	9
KLD	Trua arter og naturtyper	Kap. 1420 post 82	51
KLD	Klima- og skogsatsing	Kap. 1482	600
OED	Seismiske undersøkelser	Kap. 1810 post 21	-32
OED	Petoro AS	Kap. 1815 post 70	-20
OED	Petoro AS	Kap. 1815 post 72	-1
OED	Petoro AS	Kap. 1815 post 73	-29
OED	Flom- og skredforebygging	Kap. 1820 post 22	15
OED	Sikrings- og miljøtiltak	Kap. 1820 post 60	20
OED	Energifondet	Kap. 1825 post 50	250
Sum endring i utgifter			1 888

Finansdepartementet (FIN)

Miljøavgiftene

Naturvernforbundets konkrete forslag for 2019

- CO₂-avgiftene (kap. 5508 post 70; kap. 5543 post 70) er for lave til å gi nødvendige insentiver til utslippskutt og bør dobles i 2019 i forhold til vedtatt budsjett for 2018, noe som vil øke det bokførte provenyet med om lag 5,8 mrd. kroner i 2019, når vi tar hensyn til spesielle forhold i petroleumssektoren. Dette betyr at CO₂-avgiften på bensin øker med i overkant av 1 kroner/liter og på diesel og fyringsolje noe mer.
- Veibruksavgiften på autodiesel (kap. 5538 post 71) økes til bensinnivå, målt etter energiinnhold, med 2,01 kroner/liter, slik at den blir på 5,76 kroner/liter. Dette vil øke det bokførte provenyet med om lag 4,0 mrd. kroner i 2019.
- Fritaket for veibruksavgift på biodrivstoff som ikke omfattes av omsetningspåbudet (kap. 5538 post 70–71), oppheves.
- Avgiften på elektrisk kraft (kap. 5541 post 70) økes med 50 prosent i forhold til vedtatt budsjett for 2018, med 8,29 øre/kWh, slik at den blir på 24,87 øre/kWh for ordinær sats. (Ordinær sats i Sverige er i 2017 på 32,50 øre/kWh (SEK).) Dette vil øke det bokførte provenyet med om lag 3,8 mrd. kroner i 2019.
- Grunnavgiften på mineralolje mv. (kap. 5542 post 70) justeres i tråd med våre foreslåtte endringer i elavgiften og må derfor også økes med 50 prosent i forhold til vedtatt budsjett for 2018, med 0,87 kroner/liter, slik at den blir på 2,61 kroner/liter. Dette vil øke det bokførte provenyet med om lag 0,7 mrd. kroner i 2019, et tall som påvirkes sterkt av hvordan arbeidet med utfasing av oljefyring går.
- Avgiften på drikkevareemballasje (kap. 5559) for plast og metall legges om på en provenynøytral måte, gjennom at grunnavgiften for disse materialtypene erstattes av en miljøavgift, som graderes, avhengig av mengden gjenvunnet materiale som brukes.
- Flypassasjeravgiften (kap. 5561 post 70) omgjøres til seteavgift. Videre må avgiftsnivået differensieres, slik at de lange og mer forurensende reisene blir dyrere, jamfør avgiftssatsene i Sverige, og det bør betales avgift også på reiser inn til Norge. Vi legger til grunn endringer som vil øke det bokførte provenyet med om lag 1,5 mrd. kroner i 2019.
- I tråd med grønn skattekommisjons anbefaling fjernes reisefradraget, og satsen for skattefri kjøregodtgjørelse reduseres, slik at kompensasjonen i større grad tilsvarer de reelle, variable kostnadene. Provenyeffekten i av dette vil være på om lag 2,2 mrd. kroner i 2019.
- Det innføres en ny avgift på deponi av mineralske masser på i gjennomsnitt 50 kroner/tonn. Dette vil øke det bokførte provenyet med om lag 0,5 mrd. kroner i 2019. Avgiften kan eventuelt skaleres fra f.eks. 35 til 150 kroner/tonn, avhengig av massens innhold av miljøgifter og andre skadelige stoffer samt av deponiløsning.
- Reparasjon av utvalgte produkter som sko, klær, møbler, elektronikk etc. ilegges merverdiavgift med nullsats. Provenyeffekten er svært usikker, men vi regner minus 700 mill. kroner i 2019.

Naturvernforbundets ytterligere forslag til nye avgifter i 2019

Som ledd i gjennomføring av et grønt skattesifte ber Naturvernforbundet regjeringen forberede følgende nye avgifter, med tanke på innføring i 2019. Vi har ikke lagt inn disse i tabellen over provenyendringer, da dette må utredes nærmere:

- CO₂- og NO_x-komponentene i engangsavgiften på personbiler økes ytterligere.
- CO₂- og NO_x-komponentene i engangsavgiften på varebiler økes til personbil-nivå.
- Det innføres engangsavgift på fritidsbåter, vannscootere og snøscootere etter samme prinsipp som for personbiler, med sterk vektning av klimagassutslipp og lokal forurensing, i tillegg til at bruksavgiftene økes.

- Grønn skattekommisjons forslag om sotavgift følges opp.
- Grønn skattekommisjons forslag om avgift på omdisponering av myr følges opp, i form av CO₂-avgift på torv (som supplerer forbudet mot nydyrking av myr, som forhåpentlig innføres snarest).
- Grønn skattekommisjons forslag om avgift på nitrogen og fosfor følges opp.
- Det innføres avgift på omsetning av både hvitt og rødt kjøtt og på oppdrettsfisk.
- Grønn skattekommisjons forslag om naturavgift følges opp.
- Ikke-økologisk mat får ordinær merverdiavgift, mens bare økologisk mat får beholde redusert sats.
- Unntaket fra fordelsbeskatning for gratis parkeringsplass betalt av arbeidsgiver oppheves.
- Fiskerfradraget økes.
- Det innføres avgift på bruk av jomfruelig plast tilsvarende f.eks. 5 kroner per kilo. Det bør videre innføres høy avgift på plast som ikke kan resirkuleres.
- Pantesatsene på drikkevareemballasje økes, og det innføres pant på flere typer norsk og utenlandsk emballasje.

Begrunnelse og nærmere forklaring

Miljøavgiftene er blant våre viktigste virkemidler for å få ned forurensing og naturødeleggelser. Det er skuffende at grønn skattekommisjons utredning knapt er blitt fulgt opp.

Et hovedgrep for å redusere klimagassutslipp må være å øke CO₂-avgiften. Naturvernforbundet mener at den i 2020 må være økt til minst 1500 kroner/tonn, og som et ledd i dette bør den i 2019 dobles i forhold til vedtatt budsjett for 2018. Videre bør flere unntak og lave satser oppheves.

Det er et stort sprik mellom nivået på veibruksavgiftene og de gjennomsnittlige eksterne, marginale kostnadene fra veitrafikken. Naturvernforbundet støtter grønn skattekommisjon i at veibruksavgiftene må tilsvare de eksterne kostnadene. Dette bør skje i løpet av få år, og noe av avviket må dekkes gjennom veiprising i de større byområdene. På 2019-budsjettet mener Naturvernforbundet at det viktigste må være å øke veibruksavgiften på diesel opp på bensinnivå. Det er viktig av hensyn til både klima og lokal luftforurensing, og med tanke på målet om å flytte gods fra vei til sjø og bane, som undergraves ytterligere gjennom veiutbygging og innføring av modulvogntog på veinettet. At Norge er dømt i EFTA-domstolen for dårlig luftkvalitet, må resultere i snarlig handling, bl.a. med fokus på utslipp av nitrogenoksider (NO_x).

Veibruksavgiften skal dekke eksterne kostnader, utover CO₂-utslipp. Biodrivstoff gir ikke lavere veislitasje, og utslipp av NO_x ligger på om lag samme nivå som for vanlig diesel. I tillegg er det stor usikkerhet omkring klimaeffekten fra biodrivstoff. Vi støtter derfor grønn skattekommisjon i at også biodrivstoff utenom omsetningskravet må betale veibruksavgift. En meget uheldig bieffekt av avgiftsfritaket er mengden palmeoljebasert drivstoff som har inntatt Norge. Tall fra Miljødirektoratet viser at hele 39 prosent av biodrivstoffet brukt i veitrafikken i 2016 var basert på palmeolje. Omsetningskravet er mer enn ambisiøst nok, sett i lys av utfordringene på bærekraft og klimanytte som store volum biodrivstoff kan resultere i. Vi mener det blir feil å bruke avgiftsfritak som et supplerende virkemiddel, da det gir mindre styring på både mengder og type biodrivstoff som brukes i Norge. Sekundært, dersom fritaket for veibruksavgift videreføres, må det tas i bruk andre virkemidler som gjør at palmeoljebasert biodrivstoff ikke omsettes i Norge.

Avgiften på elektrisk kraft er viktig for å gjøre energieffektivisering mer lønnsomt. I 2020 bør den ordinære satsen være økt til svensk nivå. Halve veksten tas i 2019. Samtidig må grunnavgiften på mineralolje økes tilsvarende, slik at olje ikke styrkes i konkurransen med elektrisitet.

Flypassasjeravgiften er et viktig virkemiddel mot utslippsveksten fra flytrafikken. Det er utenlandstrafikken som har hatt den kraftigste veksten i klimagassutslipp, og det er også der det er størst avgiftsfritak og andre gunstige ordninger, som taxfree, manglende CO₂-avgift og manglende merverdiavgift. Det er logisk at avgiften økes på lange reiser, som har størst CO₂-utslipp – jamfør avgiftssatsene i Sverige – og særlig for reiser ut av EU/EØS-området, som heller ikke omfattes av kvotesystemet. Avgiften bør gjelde også på reiser til Norge, ikke bare fra Norge, og den bør også omgjøres til en seteavgift, slik at det blir mer attraktivt å kjøre færre, men fullere fly, framfor mange avganger med dårlig belegg.

Dagens reisefradrag og skattefrie sats for kjøregodtgjørelse er subsidiering av reising. Vi foreslår at grønn skattekommisjons forslag om å fjerne pendlerfradraget følges opp.

Naturvernforbundet foreslår at det innføres avgifter på bergindustrien, som kan bidra til å redusere det store avfallsproblemet og de store arealinngrepene denne bransjen forårsaker. Avgiftene må utformes slik at de fremmer både driftsformer som gir lite avfall til ytre deponi, og alternativ bruk av overskuddsmassene. Dette vil føre til både mindre naturinngrep/miljøbelastning og lavere klimagassutslipp – og en bedre ressursutnyttelse. I første omgang foreslår vi en ny miljøavgift på deponi av gruveavfall.

Det er også behov for nye avgiftsgrep for å fremme reparasjon framfor kasting, da kjøp-og-kast-samfunnet bidrar til høye utslipp og høyt ressursforbruk globalt, der konsekvensene i stor grad kommer i andre land, der det stilles langt lavere miljøkrav. Rammebetingelsene for reparasjon bør bedres, slik at det blir lettere å få sine ting reparert. Sverige innførte i 2017 halv merverdiavgift på visse reparasjoner. Norge bør følge etter og også ta ett skritt lenger og innføre nullsats på de samme type reparasjonene samt på elektriske forbruksartikler.

Forslaget om forbud mot nydyrking av myr blir forhåpentlig innført snart. Dette er viktig, men vil ikke løse [problemet med torvuttak](#), som gir betydelige klimagassutslipp og ødeleggelse av natur. CO₂-avgift på omsetning av torv vil synliggjøre de egentlige samfunnskostnadene, og en slik løsning vil sikre at det ikke blir forskjell på om produktet kommer fra norske eller utenlandske uttak. Avgift vil fremme andre og mer miljøvennlige typer jordforbedringsmaterialer, som kompostbasert jord.

Klimagassutslipp fra plast må begrenses, og da vil mer resirkulering av plast være viktig. Vi trenger avgiftsgrep som gjør det mer lønnsomt å bruke resirkulert framfor jomfruelig plast. Naturvernforbundet ønsker at det innføres en generell avgift på jomfruelig plast. Videre bør dagens grunnavgift på plast- og metallemballasje omgjøres til en gradert miljøavgift, som premierer bruk av resirkulert materiale.

«Karbonavgift til fordeling»

Naturvernforbundets forslag

- «Karbonavgift til fordeling» utredes som et supplerende virkemiddel for å redusere norske klimagassutslipp og nordmenns klimafotavtrykk.

Begrunnelse

Våre forslag til avgiftsendringer er ikke tilstrekkelig for å oppnå nødvendige reduksjoner i klimagassutslipp på sikt. Det trengs derfor flere virkemidler. En ordning med «karbonavgift til fordeling» bør derfor utredes. En slik ordning skal ikke erstatte dagens klimarelaterte avgifter, men vil være et supplement, som også ilegges importvarer. Det spesielle med ordningen, er at den er provenynøytral, i den forstand at alle inntektene utbetales til landets innbyggere med et likt beløp. Dette kan skape større folkelig oppslutning om både målet om lavere klimagassutslipp og virkemidlet for å oppnå dette.

Skatterefusjonsordningen for letevirksomhet

Naturvernforbundets forslag

- Skatterefusjonsordningen i petroleumssektoren avvikles, for å unngå ytterligere subsidiering av letevirksomhet.

Begrunnelse

Støtten til leting etter nye ressurser på norsk sokkel innebærer at den norske stat bruker fellesskapets midler til å subsidiere en aktivitet som ikke kommer til å gi avkastning når klodens gjenværende utslippsbudsjett skal overholdes. I anbefalingene fra ekspertutvalget for grønn konkurransekraft står det: «Økende usikkerhet knyttet til framtidig etterspørsel gjør at regjeringen bør vurdere behov for endringer i dagens petroleumsregime. Dette for å sikre at fellesskapet ikke tar økende risiko i et marked med voksende etterspørselsusikkerhet.» Også grønn skattekommissjon har tatt til orde for å endre på ordningen med leterefusjon, for å unngå at samfunnsøkonomisk ulønnsomme investeringer gjennomføres og den negative miljøpåvirkningen av oljeutvinning på norsk sokkel blir større enn nødvendig. Naturvernforbundet mener derfor det er på høy tid å avvikle denne ordningen, slik at oljeselskapene ikke påfører den norske staten unødvendig risiko.

Taxfree-ordningen

Naturvernforbundets forslag

- Taxfree-ordningen avskaffes, noe som kan gi et netto proveny (etter kompensasjon til Avinor) på i størrelsesorden 1 mrd. kroner (helårseffekt). Inngåtte avtaler mellom Avinor og taxfree-selskapet gjør imidlertid at endringene ikke kan iverksettes umiddelbart, så vi regner ingen provenyeffekt i 2019. Innføreselskvotene kan imidlertid trappes ned gradvis, noe som bør starte i 2019.

Begrunnelse

Den norske taxfree-ordningen er subsidiering av folks flyreiser. Naturvernforbundet har lenge ment at ordningen bør avskaffes. Vi ser ingen grunn til at den mest miljøskadelige transportformen fortsatt skal subsidieres på denne måten.

For å få tilstrekkelig effekt bør bortfallet av taxfree-salget ved norske flyplasser og på utenlandsferjer kombineres med en reduksjon i kvotene for tollfri innførsel. Grønn skattekommissjon anbefaler at tollfri innførsel av alkohol og tobakk oppheves helt.

Ifølge statsbudsjettet for 2017 er det gjort et estimat som viser at taxfree-salget gir staten et provenytap på 2,2 mrd. kroner. Dokumentet viser også at Avinor trenger 1,2 mrd. kroner for å dekke driftsunderskuddet på de små og mellomstore flyplassene. Vi forutsetter at dette underskuddet bevilges som et tilskudd til Avinor over statsbudsjettet, som kompensasjon for bortfall av taxfree-ordningen, som gjør at nettoprovenyet på bortfall av taxfree-ordningen blir på om lag 1 mrd. kroner. Det er også mulig å justere Avinors lufthavnavgifter, noe som vil påvirke provenyet.

Utenriksdepartementet (UD)

Fornybar energi (kap. 166 post 74)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til fornybar energi økes til 795 mill. kroner, som er 225 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Stortinget har bedt om at norsk energibistand skal bidra til å bekjempe fattigdom, og utenriks- og forsvarskomiteens flertall vektlegger småskala fornybarløsnings, i tillegg til stabil og sikker energiforsyning for økonomisk vekst og offentlige velferdstilbud.

Tilgang til moderne energiløsninger er et svært viktig tiltak for å redusere fattigdom. Fattigdomsorientering av energibistanden vil bety at det må legges ekstra vekt på delmål 1 i bærekraftsmål 7, som er å sikre allmenn tilgang til pålitelige og moderne energitjenester til overkommelig pris. For at vi skal ta bærekraftsmålene på alvor og innfri allmenn tilgang innen 2030, er sterk satsing på desentraliserte løsninger avgjørende.

Støtte til småskala-fornybarløsninger som bekjemper fattigdom, skiller seg kraftig fra den mer tradisjonelle norske energibistanden til storskala-kraftutbygging og strømnnett.

Regjeringen har tidligere meldt at bistanden til fornybar energi skal doubles. Naturvernforbundet foreslår, i likhet med andre miljøorganisasjoner, at det legges vekt på tilgang til fornybar og forurensingsfri energi gjennom desentraliserte løsninger nå som energibistanden trappes opp, og at det i den forbindelse opprettes et ambisiøst og helhetlig program for bistand til fornybar energi gjennom desentraliserte småskala-energiløsninger, jf. Meld. St. 24 (2016–2017) *Felles ansvar for felles fremtid – Bærekraftsmålene og norsk utviklingspolitikk*. Programmet skal levere på FNs bærekraftsmål 7, 13 og 15.

Justis- og beredskapsdepartementet (JD)

Miljøkriminalitet (kap. 440 post 01)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til Økokrim for å bekjempe miljøkriminalitet økes med 15 mill. kroner i forhold til vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Ved opprettelsen av Økokrim som egen enhet var begrunnelsen behovet for å utvikle et høyt spesialisert fagmiljø. Det er oppnådd, og det er helt essensielt at dette arbeidet videreføres og styrkes. Derfor blir det helt feil om Økokrim skal legges ned som egen uavhengig enhet.

Miljøkriminalitet utgjør en alvorlig trussel mot naturmangfoldet. Ulovlig jakt er den største trusselen mot ulv i Skandinavia, og problemet er økende for flere arter. Ulovlig hogst, fiske, snøscooterkjøring og annen motorisert ferdsel i naturen er andre problemer der JD må sterkere på banen. Vi observerer at fiskerioppsynet i det stille bygges ned langs kysten, når det motsatte er nødvendig. Når vi sammenlikner med annen kriminalitet, er sjansen for å bli tatt for miljøkriminalitet liten. Det kreves økt satsing på oppsyn, kontroll og tilstedeværelse i felt for å begrense faunakriminalitet.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)

Mål for programkategori 13.40 Forvaltningsutvikling og IKT-politikk (tabell 6.8) samt Direktoratet for forvaltning og IKT (kap. 540 post 01)

Naturvernforbundets forslag

- Direktoratet for forvaltning og IKT må styrkes i arbeidet med å følge opp miljø- og samfunnsansvarlige investeringer i det offentlige og få tilstrekkelige ressurser til dette. Delmål 1.6. endres til å lyde slik: «Legge til rette for gode, effektive, miljøvennlige og innovasjonsfremmende anskaffelser.»

Begrunnelse

Det offentlige kjøper hvert år varer og tjenester for flere hundre milliarder kroner. Ettersom Stortinget har vedtatt at Direktoratet for forvaltning og IKT har ansvar for arbeid med miljø- og klimahensyn og livssyklus kostnader, inkludert veiledning, er det viktig at det settes som mål i budsjettet at offentlige anskaffelser brukes som et virkemiddel for å nå

miljømål og et mer samfunnsansvarlig næringsliv. Direktoratet må styrkes i dette arbeidet og om nødvendig få tilført økte ressurser, slik at miljøhensyn blir prioritert i 2019.

Bærekraftig bolig- og byggkvalitet (kap. 581 post 77)

Naturvernforbundets forslag

- Kompetansetilskuddet til bærekraftig bolig- og byggkvalitet økes til 26 mill. kroner, som er 15 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.
- Ordningen videreføres og ansvaret overføres til Direktoratet for byggkvalitet (Dibk).

Begrunnelse

Regjeringen har foreslått at ordningen, som forvaltes av Husbanken, avvikles fra og med 2017. Beløpet som er satt av i 2018, skal dekke tilsagn som er gitt tidligere. Naturvernforbundet mener ordningen må videreføres av Dibk, som har overtatt fagansvaret for energi og miljø i bygg. Midlene må målrettes til kompetansetiltak for å innfri målet om 10 TWh energisparing samt forbildeprosjekter som f.eks. FutureBuilt. Stortinget har satt ambisiøse mål for redusert energibruk, og videreføring av kompetansetilskuddsordningen er derfor viktig.

Byutviklings- og byvekstavtaler (kap. 590 post 61)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til byutviklings- og byvekstavtaler økes til 30 mill. kroner, som er 10 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Helhetlig bolig-, areal- og transportplanlegging for bærekraftig og attraktiv byutvikling er svært viktig og bør derfor styrkes betraktelig. Vi er kjent med at de nye byvekstavtalene, der arealplanleggingsperspektivet integreres, framover skal finansieres over Samferdselsdepartementets budsjett. For de gjenværende byene som fortsatt har byutviklingsavtaler, bør det stilles mer penger til rådighet i 2019.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD)

Forbrukerarbeid (kap. 1.6., boks 1.5)

Naturvernforbundets forslag

- Departementet bør legge til følgende hovedsatsing på forbrukerområdet for 2019: «gjøre det enklere for forbrukere å gjøre miljø- og etikkmedvetne val i kvardagen»

Begrunnelse

Det er mye vanskeligere å finne god informasjon om et produkts eller en tjenestes kvalitet enn pris. Særlig vanskelig er det å finne informasjon om hvilke produkter, tjenester og innkjøp som til enhver tid er det mest miljøvennlige og etiske valget. Derfor er det viktig at departementet styrker arbeidet med å gjøre det enklere for forbrukere å gjøre miljø- og etikkbevisste valg. Dette vil samsvare med regjeringens satsing på å gi folk flest en enklere hverdag og mer velfungerende markeder og er i tråd med BLDs ønske om å styrke forbrukernes stilling.

Forbrukerpolitiske tiltak (kap. 865 post 70)

Naturvernforbundets forslag

- Tilskuddet til forbrukerpolitiske tiltak økes til vel 5 mill. kroner, som er 4 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Vi ber om at de ekstra midlene skal nyttes til å finansiere enkeltprosjekter og informasjonstiltak som har særlig relevans for miljøvennlig og/eller etisk forbruk. I tråd med satsing på forbrukernes stilling og tiltak for å gjøre det enklere for folk flest å gjøre etiske og miljøvennlige valg, bør tilskuddspotten for forbruksrelaterte tiltak økes. Mange aktører utenom det offentlige har viktige informasjonskanaler for å nå ut med forbrukerrelatert informasjon. Potten bør derfor også kunne brukes av organisasjoner som allerede jobber med miljøvennlig og etisk forbruk. Vi foreslår derfor at potten utvides, og at det gis mulighet til å gi støtte til andre tiltak innen miljøvennlig og/eller etisk forbrukerarbeid.

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD)

Tilsyn, sikring og miljøtiltak ved gruver (kap. 906 post 30 og 31)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til sikrings- og miljøtiltak (post 30) økes til 10 mill. kroner, som er 3 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.
- Øvre ramme til miljøtiltak ved Løkken gruver prisjusteres med utgangspunkt i øvre ramme på 2011-budsjettet, som bør resultere i at den i 2019 blir på om lag 218 mill. kroner.

Begrunnelse

Gruvedrift gir store utfordringer med naturinngrep og forurensing både i driftsfasen og lenge etterpå. Derfor er også Direktoratet for mineralforvaltnings tre første hovedmål å:

1. sørge for forsvarlig og bærekraftig forvaltning av mineralressurser
2. redusere miljømessige konsekvenser av tidligere mineraluttak
3. sørge for forsvarlige sikringstiltak

Likevel er direktoratets tilsynsvirksomhet blitt kraftig nedprioritert i seinere år. Både for 2015 og 2016 er det rapportert om sterkt redusert tilsynsvirksomhet som følge av manglende kapasitet. Dette er langt fra bra nok for ei næring som har mål om å være blant verdens mest miljøvennlige. Det er viktig at arbeidet med tilsyn igjen prioriteres, spesielt fordi antall driftssøknader øker. Oppfølging av at eksisterende anlegg blir drevet forsvarlig, er viktigere enn rask utbygging av ny gruvevirksomhet.

Videre er det fortsatt store problemer med avrenning og forurensing fra gamle gruveområder. Både ved Follidal gruver i Hedmark og Sulitjelma gruver i Nordland er det i dag store utfordringer med forurensing av vassdragene rundt de nedlagte gruvene. Det er bra at arbeidet med undersøkelser og tiltaksplaner er i gang for disse gruvene, men det er viktig å få fortgang i arbeidet og komme i gang med faktiske opprydningstiltak. Et annet eksempel er Biedjovággi gruver i Finnmark, der det er behov for restaurering av landskap og revegetering. I tillegg er det viktig at arbeidet med miljøtiltak ved Løkken gruver videreføres i samsvar med tiltaksplanen, noe som tilsier at øvre ramme for miljøtiltak må prisjusteres.

Norges forskningsråd (kap. 920 post 50)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til Norges forskningsråd økes til 2111 mill. kroner, som er 7 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018. De ekstra midlene øremerkes oppstart av et nytt forskningsprogram om bruk av restmasser fra mineralindustrien.

Begrunnelse

Mineralindustrien produserer store mengder restmaterialer som behandles som avfall og dumps. Disse restmaterialene kan være en ressurs som bør utnyttes på miljøvennlig

måte, noe som er i tråd ønskene om å innføre en sirkulær økonomi, noe som vil kunne skape nye arbeidsplasser og styrke næringslivets grønne konkurransekraft (jf. Meld. St. 45 (2016–2017) *Avfall som ressurs – avfallspolitikk og sirkulær økonomi*). Vi trenger derfor et program for forskning og næringsutvikling rundt alternativ bruk av restmasser, og vi foreslår at dette legges under Forskningsrådet. Programmet igangsettes i 2019 og trappes opp i påfølgende år.

Videre ber vi om at det utredes muligheter for å etablere en institusjon med solid økonomisk base tilsvarende Enova og Gasnova, f.eks. «Ressursnova», som har til formål å redusere avfallsmengden og øke bruken av restmasser på alle områder i samfunnet. En slik institusjon vil kunne støtte gode forskningsprosjekter samt utvikling av næringer som reduserer avfallsproblemet i samfunnet gjennom gjenbruk og resirkulering.

Tilskudd til atomforskning (kap. 920 post 51)

Naturvernforbundets forslag

- Tilskuddet til atomforskning reduseres til 51 mill. kroner, som er 51 mill. kroner mindre enn vedtatt budsjett for 2018. Gjenværende bevilgning øremerkes direkte nedbygging av anlegg, opprydding og håndtering av atomavfall.

Begrunnelse

At etterspørselen fra atomindustrien synker, er bra, og Norge bør ikke subsidiere atomforskningen gjennom et ønske om å «opprettholde kompetanse». Naturvernforbundet kan imidlertid støtte et halvert ekstraordinært tilskudd, dersom pengene faktisk brukes til nedbygging av anlegg, opprydding og håndtering av atomavfall.

Satsingsprogram for sirkulærøkonomi (ny)

Naturvernforbundets forslag

- Det opprettes et satsingsprogram for sirkulærøkonomi, og det bevilges 25 mill. kroner til dette formålet.

Begrunnelse

Norge må over i en sirkulær økonomi, og dette krever innsats i mange ledd og i alle sektorer. Det trengs mer forskning på bl.a. gjenbruk, gjenvinning og mer miljøvennlige materialer, det må etableres bransjestandarder, og det trengs midler til kompetanseheving og oppstartstilskudd m.m. Naturvernforbundet foreslår derfor at det etableres et satsingsprogram for sirkulærøkonomi, som startes opp i 2019 og utvikles videre i etterfølgende år.

Landbruks- og matdepartementet (LMD)

Støtte til organisasjoner m.m. (kap. 1138 post 70)

Naturvernforbundets kommentar

Vi forutsetter at denne posten blir videreført minst på samme nivå som i dag, for å skape forutsigbarhet og gode arbeidsforhold for frivillige organisasjoner som gjør et viktig arbeid for å fremme et bærekraftig landbruk. Frie midler er avgjørende for arbeidet i de frivillige organisasjonene, og posten må ikke gjøres om til en prosjektstøtteordning. Dersom dårlige tildelingskriterier er et problem, bør det heller settes i gang en prosess for å forbedre disse kriteriene. Vi foreslår en tildelingsordning som legger større vekt på bærekraft, økologi og å fremme et natur- og miljøvennlig landbruk.

Skog-, klima- og energitiltak (kap. 1149 post 73)

Naturvernforbundets forslag

- Tilskuddet til skog-, klima- og energitiltak omgjøres til reelle klimatiltak, som f.eks. tilskudd til utstakt bruk av lukka hogstformer og å forlenge omløpstida på et skogbestand før det hogges.

Begrunnelse

Budsjettet for 2018 innebærer at det skal brukes nær 49 mill. kroner til «klimatiltak i skog», som tettere planting etter hogst, gjødsling, skogplanteforedling samt skogplanting på nye arealer. Om det fortsatt skal bevilges penger over denne posten i 2019, må de brukes på tiltak med direkte og kjent positiv klimaeffekt.

Skogens er viktig i klimasammenheng. Flatehogst bidrar til karbonutslipp fra skogsjord og skogen som økosystem. Det tar lang tid for en ny skog å «tilbakebetale» karbonutslipp som flatehogst gir, kanskje så mye som 90–150 år. Skogbrukets beste klimabidrag på kort og mellomlang sikt vil derfor være lukka hogst og la skogen stå lenger før den hogges. Å beholde variert og gammel skog er viktig klimatilpasning på grunn av skogens evne til vannregulering og rassikring. Det er derfor viktig å bevare skogareal og unngå store flatehogster, som kan bidra til økt vanninnhold i jorda og svekke aktive røtters bindende effekt på jordsmonnet. Dette er også bra for biologisk mangfold, rekreasjon og friluftsliv. Gjødsling av skog vil få negative konsekvenser for naturmangfold og gir heller ikke spesielt gode eller kostnadseffektive klimaresultater.

Landbrukets utviklingsfond (kap. 1150 post 50)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til Landbrukets utviklingsfond reduseres til 1032 mill. kroner, noe som er 92 mill. kroner mindre enn vedtatt budsjett for 2018. Bygging av skogsveier reduseres med 100 mill. kroner, mens arbeidet med utvalgte kulturlandskap økes med 8 mill. kroner.

Begrunnelse

Skoger med villmarkspreget er dokumentert å være biologisk svært viktige, med et naturmangfold som er sammenliknbart med naturreservat og nasjonalparker og dobbelt så stort som i vanlig drevne skoger. Bygging av skogsveier er den største trusselen mot villmarka. Disse gammelskogene og de verdifulle INON-områdene må derfor vernes og ikke åpnes gjennom bygging av skogsveier og hogst. Ved å gi tilskudd til økt hogst og veibygging i bratt terreng subsidierer regjeringen i tillegg tiltak som vil føre til økt flomfare, skred og erosjon. Hogst av gammelskog er også et dårlig klimatiltak, siden det kan føre til frigjøring av karbon, som det vil ta lang tid å binde igjen. Det må derfor stilles langt strengere krav til hvor det blir gitt støtte til bygging av skogsveier og taubane, og bevilgningene må reduseres. Alle miljøfiendtlige subsidier må fjernes, og støtte må kun gis tiltak som ivaretar og bedrer skogen som livsmiljø og som gir reell klimaeffekt.

24 prosent av de trua artene er avhengige av at det seminaturlige kulturlandskapet opprettholdes og skjøttes slik det har blitt gjort gjennom tusenvis av år. Ordningen med utvalgte kulturlandskap i jordbruket sikrer slik skjøtsel gjennom frivillige avtaler og er populære lokalt. For å ta vare på et representativt utvalg av verdifulle norske kulturlandskap bør denne ordningen utvides. Det er veldig bra med 10 nye utvalgte kulturlandskap i 2017, slik at antallet nå er oppe i 32. Innen 2020 bør ordningen omfatte 50 områder, økende til det dobbelte innen 2025. For å få til dette trengs det mer penger over statsbudsjettet.

Samferdselsdepartementet (SD)

Riksveginvesteringer (kap. 1320 post 29–30)

Naturvernforbundets forslag

- Total ramme for riksveginvesteringer (kap. 1320 post 29–30 utenom bompenger) reduseres til 14 217 mill. kroner, som er 750 mill. kroner mindre enn vedtatt budsjett for 2018. Spesielt viktig blir det å hindre videre detaljplanlegging og/eller oppstart av nye motorveiprojekt parallelt med IC-strekningene og inn mot byene.
- Bevilgningen til bymiljø- og byvekstavtaler på post 30 økes til 1100 mill. kroner, som er 800 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018. De ekstra midlene tas fra store veiutbygginger på post 29–30.
- Bevilgningen til bygging av gang- og sykkelveier på post 30 økes til 600 mill. kroner, som er 304 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018. De ekstra midlene tas fra store veiutbygginger på post 29–30.

Begrunnelse

Store veiutbygginger undergraver satsing på jernbanen og øker biltrafikken. Dette rimer dårlig med målet i klimaforliket om at veksten i persontransporten i byområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. I tillegg skaper nye motorveier store inngrep i natur- og friluftsområder samt nedbygging av matjord. Reduksjonen i midler til gang- og sykkelveier – fra 600 mill. kroner i 2016 via 491 mill. kroner i 2017 til 296 mill. kroner i 2018 – rimer heller ikke med klimaforliket og ønskene om å fremme sykling.

Naturvernforbundet mener at midlene til dette heller må nærme seg 2016-nivå. Videre forventer vi at bevilgningen til bymiljø- og byvekstavtaler økes til nivået Statens vegvesen foreslår i sitt handlingsprogram. Vårt forslag innebærer at store veiprojekter på post 29–30 reduseres med 1854 mill. kroner. En del av denne reduksjonen kan eventuelt tas på tilskuddsordningen for reduksjon av bompengetakster (kap. 1330 post 75).

Tilskudd til gang- og sykkelveier (kap. 1320 post 63)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til tilskuddsordningen for gang- og sykkelveier økes til 300 mill. kroner, som er 224 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Det er et stort behov for å legge til rette for sykling i byene. Bare i de ni største byene er behovet for midler til dette anslått til 60 mrd. kroner i perioden 2018–2029. Mye av dette vil ikke gå langs riksvei og dekkes dermed ikke av riksveginvesteringene.

Tilskuddsordningen er derfor svært viktig og bør økes betydelig.

Nye Veier AS (kap. 1321 post 70)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til Nye Veier AS (post 70) halveres, som er 2640 mill. kroner mindre enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Nye Veier har fått i oppdrag å bygge motorveier i korridorer der jernbanen bør prioriteres, i tillegg til at utbyggingene har store negative konsekvenser for natur, friluftsliv og matjord. Vi ser ikke behov for et selskap som skal ha som formål å øke omfanget av motorveiutbygging. Vi mener at selskapet ikke skal sette i gang nye prosjekt, og at planene endres til mindre omfattende utbygginger/utbedringer.

Belønningsordningen (kap. 1330 post 61 og 64)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til belønningsordningen for bedre kollektivtransport mv. i byområdene (kap. 1330 post 61 og 64 i sum) økes til 1682 mill. kroner, som er 200 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Belønningsordningen gir de større byene mulighet til å satse mer på kollektivtransport for å innfri klimaforlikets nullvekstmål m.m., og den premierer kommuner som prioriterer lokale tiltak som begrenser biltrafikken og dermed bedrer miljøet. Midlene kan brukes til både investeringer og drift og bør derfor kunne økes betydelig, uten store planprosesser.

Særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter (kap. 1330 post 75)

Naturvernforbundets forslag

- Tilskuddet til store kollektivprosjekter økes til 2730 mill. kroner, som er 1945 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Denne tilskuddsordningen skal bidra til gjennomføring store kollektivutbygginger som ikke er statens ansvar, men som staten ifølge bymiljø-/byvekstavtalene skal bidra til å medfinansiere. Naturvernforbundet forventer at bevilgningen i 2019 økes til det nivået som Statens vegvesen foreslår i sitt handlingsprogram, for å innfri statens forpliktelser.

Ny belønningsordning for mindre byer (kap. 1330)

Naturvernforbundets forslag

- Det opprettes en ny belønningsordning for mindre byer, og det bevilges 100 mill. kroner til dette formålet.

Begrunnelse

De største byene har byvekstavtaler og belønningsordningen, der staten bidrar med penger til kollektivtransport, sykkelsatsing etc., samtidig som kommunene må forplikte seg til en god arealpolitikk som hindrer vekst i bilbruken og styrker kollektivtransport, sykkel og gange. Vi savner tilsvarende virkemidler overfor de mindre og mellomstore byene/tettstedene og ber derfor regjeringen innføre en ny belønningsordning, som sikrer statlig (med)finansiering av flere miljørelaterte tiltak, som sykkelveiutbygging, etablering av ladestasjoner, støtte til kjøp av elsykler, energirådgiving for husholdningene, etablering av gode gjenbruks- og gjenvinningsordninger osv. En betingelse for statlig støtte må være at kommunene kartlegger naturverdiene i kommunene og fører en arealpolitikk som reduserer transportomfanget, hindrer vekst i bilbruken og sikrer nærnatur og matjord mot nedbygging. Ordningen bør utredes med tanke forsiktig oppstart i 2019. Vi foreslår at midlene bevilges over Samferdselsdepartementets budsjett, men det er ikke utenkelig at ordningen kan finansieres av flere departement, siden det kan være aktuelt at flere miljørelaterte tiltak, utover transport, kan få tilskudd via ordningen.

Kjøp av persontransport med tog (kap. 1352 post 70)

Naturvernforbundets forslag

- Det innføres en ny bonusordning for langdistansetog (også for kommersielle tog som ikke mottar tilskudd), som premierer togoperatørene til å oppnå trafikkvekst. Bevilgningen til kjøp av persontransport med tog økes derfor til 3504 mill. kroner, som er 20 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Det er gledelig at regjeringen satser på et bedre togtilbud. Likevel trengs det insentiver for at NSB skal utvikle togtilbudet slik at det blir flere togpassasjerer, også på langdistansetrekningene, der klimaeffekten av jernbanetransport er stor. En bonusordning for dette vil kunne gjøre det lønnsomt å tilby flere avganger og/eller økt kapasitet på avganger som i dag ofte er utsolgt.

Kjøp av infrastrukturtenester (kap. 1352)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til drift og vedlikehold av jernbanenettet (post 71) økes til 9086 mill. kroner, som er 860 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018. De ekstra midlene skal primært brukes til fornying på vedlikeholdsbudsjettet samt til godstiltak. Midler til godstiltak bør kunne brukes også på planlegging og investering (post 72 og 73).

Begrunnelse

Regjeringens forslag til vedlikeholdsbudsjett for Bane NOR må forstås slik at etterslepet i 2018 øker. Budsjettproposisjon (side 160) viser til at fornyingsinnsatsen burde vært på 3,4 mrd. kroner i 2018 for at etterslepet ikke skal øke. Proposisjonen pålegger Bane NOR likevel ikke å utføre fornying for mer enn 2,1 mrd. kroner (i tillegg kommer Stortingets påplussing på drifts- og vedlikeholdsbudsjettet på vel 0,4 mrd. kroner). Bevilgningsnivået for drift og vedlikehold i 2018 ligger også langt under det gjennomsnittlige nivået som er fastsatt for første seksårsperiode i Nasjonal transportplan 2018–2029 (NTP). For å få jernbanen til å bli et konkurransedyktig og miljøriktig transportalternativ må toget bli pålitelig, og da må vedlikeholdsinnsatsen trappes betydelig opp – til gjennomsnittlig nivå i første seksårsperiode i NTP. Det bør videre settes av mer penger til spesifikke godstiltak, alt fra små tiltak som gir rask effekt, til planlegging av større prosjekter. Dette er viktig for å innfri politiske mål om å flytte gods fra vei til bane og er dermed også et godt miljøtiltak.

Infrastrukturavgifter

Budsjettproposisjonen for 2018 varsler at Bane NOR vil innføre økte infrastrukturavgifter. Foretaket har lagt fram et forslag som innebærer økte avgifter, men med betydelige rabatter i starten. De økte avgiftene vil gå særlig ut over godstrafikken, da denne ikke utføres på oppdrag fra det offentlige og dermed ikke mottar tilskudd som kompensere for avgiftene. De økte avgiftene er det motsatt av hva vi trenger, i en situasjon med fortsatt sviktende infrastruktur for jernbanen, og med et veinett som stadig bygges ut, der det også legges til rette for modulvogntog, som senker veitrafikkens kostnader og styrker dens konkurransekraft. De økte avgiftene skaper uforutsigbarhet og gjør det dermed usikkert for potensielle transportører å investere i logistikk-løsninger for jernbanetransport. Vi mener de økte avgiftene strider med målet i Nasjonal transportplan 2018–2029 om at 30 prosent av godstransporter over 300 km skal overføres til sjø og bane. Infrastrukturavgiftene skal innføres for å implementere EUs politikk på området, men det er ikke noe problem å kompensere avgiftene gjennom miljøstøtte for å fremme godstransport på bane, slik Danmark og Østerrike gjør. Norge bør gjøre det samme.

Klima- og miljødepartementet (KLD)

Den naturlige skolesekken (kap. 1400 post 62)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til den naturlige skolesekken over denne potten økes til 6 mill. kroner, som er 3 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018, slik at den totale bevilgningen til tiltaket (inkludert bevilgningen over post 21) blir nær 11 mill. kroner.

Begrunnelse

Den naturlige skolesekken er en god og nødvendig tilskuddspott for å fremme naturkunnskap i skoleverket. Målet er at barn og unge får bevissthet om bærekraftig utvikling og klodens miljøutfordringer. Ønsket er at de blir i stand til å forstå og utvikle løsninger på dagens og framtidens mange miljøproblemer. Dette er noe som blir stadig viktigere med de store miljøutfordringene vi står overfor i dagens samfunn. Ordningen må derfor styrkes betraktelig.

Frivillige organisasjoner (kap. 1400 post 70)

Naturvernforbundets forslag

- Tilskuddet til frivillige organisasjoner og allmennyttige stiftelser økes til 67 mill. kroner, som er 10 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Bevilgningen til frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige miljøstiftelser er ikke prisjustert over flere år, som betyr en reell nedgang. Dette vil gå ut over den frivillige innsatsen for å ta vare på natur og miljø. Antall medlemmer i de frivillige miljøorganisasjonene har økt, i takt med økt miljøengasjement i befolkningen. Likevel ser vi at hvert medlem nå gir mindre støtte enn tidligere år. Samtidig ser vi at arbeidsoppgavene til de frivillige miljøorganisasjonene har økt kraftig. Mens utbyggerne har mulighet til å snakke sin sak, vil andre hensyn, som ivaretagelse av utrydningstrua arter eller spesielle naturtyper, ha behov for at frivillige organisasjoner gir dem en stemme. De frivillige organisasjonene er svært viktige i arbeidet med å få folk ut i naturen og til å bli glade i den. For å kunne følge opp de formidable arbeidsoppgavene trenger frivillige miljøorganisasjoner betydelig mer støtte. Samtidig har det blitt vanskeligere å få støtte fra privat sektor pga. trangere økonomi. Det er derfor ekstra viktig med støtte fra det offentlige. Vi foreslår derfor at støtten til frivillige organisasjoner økes.

Miljøovervåking og miljødata (kap. 1410 post 21)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til miljøovervåking og miljødata økes til 373 mill. kroner, som er 90 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018. 65 mill. kroner av de ekstra midlene øremerkes arbeidet med økologisk grunnkart, mens 25 mill. kroner øremerkes overvåking og kunnskapsinnhenting for vannmiljøet.

Begrunnelse

Innsatsen på kartlegging av natur og etablering av et økologisk grunnkart for Norge må økes betydelig, sett i lys av det reelle og akutte behovet vi har for å få oversikt over artsmangfold og verdier i norsk natur. Ved behandling av Meld. St. 14 (2015–2016) *Natur for livet* ba Stortinget regjeringen «styrke arbeidet med et økologisk grunnkart med naturtyper, arter og landskapstyper». Komiteens flertall mente videre at «det bør ferdigstilles et økologisk grunnkart for Norge med naturtyper, arter og landskapstyper innen utgangen av 2025». For at dette skal være mulig, må bevilgningene økes. Videre er det viktig å øke kunnskapsnivået i vannområdene.

Artsdatabanken (kap. 1411)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til Artsdatabanken økes til 96 mill. kroner, som er 30 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Et rikt artsmangfold er en forutsetning for velfungerende økosystem og gjør oss i bedre stand til å møte et klima i endring. For å oppnå dette må kunnskapsgrunnlaget gjennom bl.a. Artsdatabanken styrkes.

Driftsutgifter, Miljødirektoratet (kap. 1420 post 01)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til driftsutgifter i Miljødirektoratet økes til vel 715 mill. kroner, som er 50 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Budsjettet for 2018 innebærer en liten nedgang i driftskostnadene til Miljødirektoratet, tross økte kostnader. Dette er uheldig, da viktige satsinger må planlegges og iverksettes. I arbeidet med det grønne skiftet og for å ta vare på naturen, livsgrunnlaget vårt, trengs et sterkt miljødirektorat mer enn noen gang. For å få gjennomført det Stortinget har vedtatt gjennom behandling av Meld. St. 14 (2015–2016) *Natur for livet*, må bevilgningene økes. Som oppfølging av klimaloven har Miljødirektoratet også fått ansvaret for det tekniske beregningsutvalget, noe som også krever ressurser.

Spesielle driftsutgifter, Miljødirektoratet (kap. 1420 post 21)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til spesielle driftsutgifter i Miljødirektoratet økes til 275 mill. kroner, som er 20 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018. De økte midlene må øremerkes arbeidet mot fremmede arter, økt kunnskapsgrunnlag for myrvern samt annen oppfølging av naturmangfoldmeldingen.

Begrunnelse

Et rikt artsmangfold er en forutsetning for velfungerende økosystem og gjør oss i bedre stand til å møte et klima i endring. Tapet av arter er nå urovekkende høyt, og det haster å sette i gang tiltak for å bevare natur som trues. Det må satses mer på arbeidet mot fremmede arter, særlig fra verneområder. Pøbelgran som sprer seg i verneområder og sårbare naturtyper langs kysten, må fjernes. Videre må den naturfaglige kompetansen i kommunene økes, som oppfølging av naturmangfoldmeldingen, og kunnskapsgrunnlaget for myrvern må økes.

Vannressursforvaltning (kap. 1420 post 22 og 70)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til statlige vannmiljøtiltak (post 22) økes til 316 mill. kroner, som er 50 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018. Halvparten av de ekstra midlene øremerkes genbank for villaks i Hardanger.
- Tilskuddet til vannmiljøtiltak (post 70) økes til 110 mill. kroner, som er 50 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Budsjettet for 2018 innebærer reduksjon i midler til vannmiljøtiltak, til tross for at det er nå vanndirektiv og vannforskrift skal gjennomføres med konkrete tiltak. Våre vassdrag bidrar til flomdemping og er klimaregulerende. Våtmarkene lagrer karbon, elver, innsjøer og fjorder har helt avgjørende betydning for friluftslivet, og vassdragsnaturen er levested for norske nøkkelarter som villaks, elvemusling og edelkreps samt et stort mangfold utover dette. Generelt sett er vassdragsnaturen under økende press fra mange hold. Det haster derfor med å iverksette miljøforbedrende tiltak, bedre kunnskapsgrunnlaget og opprettholde arbeidet for å innfri miljømål i vannområdene. Det er avgjørende at foreslåtte og igangsatte tiltak følges opp videre framover, for å sikre at Norge overholder internasjonale forpliktelser. Mer penger må også sikre etablering av genbank for villaks i Hardanger, som må følges opp med ytterligere midler i 2020.

Tiltak i verneområder (kap. 1420 post 31)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til skjøtselstiltak i verneområder økes til 104 mill. kroner, som er 30 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Det er et betydelig behov for å øke innsatsen med aktive skjøtselstiltak i våre verneområder, for å sikre at verneverdiene ikke ødelegges av fremmede arter, gjengroing og annen menneskeskapt påvirkning. I mange verneområder er det behov for tilrettelegging og kanalisering av ferdsel for å unngå slitasje på verdifull natur. Enkle tiltak som forsterking av stier, klipping og steinsetting bidrar til å gjøre natur- og friluftsopplevelsene lettere tilgjengelige for folk. Samtidig kan slike enkle grep redusere slitasje i sårbar natur og sluse folk utenom sårbare lokaliteter, både i verneområder og i andre mye brukte friluftsområder. God skilting og god informasjon om ferdsel i nasjonalparker og landskapsvernområder er et nødvendig tiltak, og det er viktig at SNO sikres nok ressurser både til informasjon og oppsyn.

Fylkesvise verneplaner, nytt vern og nasjonalparker (kap. 1420 post 32, 33 og 34)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til post 32, 33 og 34 i sum økes til 68 mill. kroner, som er 60 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Budsjettet for 2018 innebærer en dramatisk reduksjon i bevilgningene til arbeidet med nye verneområder, bl.a. hele bevilgningen til opprettelse av nye nasjonalparker. Naturvernforbundet ønsker fortgang i arbeidet med flere nye nasjonalparker, slik som Lofotodden, Preikestolen og Østmarka. Nasjonalparkplanen må slutføres og nye arealer utredes. Vi forslår at det utarbeides en supplerende nasjonalparkplan innen 2020, med forslag til nye nasjonalparker som kan sikre at et representativt utvalg av norsk natur vernes som nasjonalparker.

Skogvern (kap. 1420 post 35)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til skogvern økes til 750 mill. kroner, som er 282 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Boreal skog er et av verdens største karbonlager. Bare i Norge holder skogen på 7 mrd. tonn CO₂. Halvparten av våre rødlista arter lever i skog, og en firedel av våre rødlista naturtyper er skogtyper. Skogvern er viktig for bevaring av naturarven, og det er samtidig et vesentlig klimabidrag. Stortinget har vedtatt at 10 prosent av skogen skal vernes, men det er bare litt over 3 prosent av den produktive skogen som er dette i dag. Derfor må skogvernet gis langt høyere prioritet. Vi forventer at beløpet økes betydelig i 2019 og opp til en årlig milliard fra 2020.

Skogplanting (kap. 1420 post 37)

Naturvernforbundets forslag

- Den foreslåtte bevilgningen til skogplanting på drøyt 10 mill. kroner strykes helt.

Begrunnelse

Klimaeffekten av å hogge bjørk og lauvskog for å plante gran er svært tvilsom og heller ikke dokumentert. Ifølge rapporten [Naturtyper i klimatilpassningsarbeid](#) fra NINA kan

ivaretagelse av lauvskogen i bratte ller og rasutsatte områder, særlig på Vestlandet, være viktig for å begrense jorderosjon og jordras samt regulere vann. Lauvskog har trolig en større bindende effekt på jordsmonnet enn bartrær, da rotsystemet til lauvtre generelt går dypere ned i jordsmonnet enn bartrærøttene. Treslagsskifte til gran i slike områder er derfor ugunstig med tanke på å unngå ras. Vi mener derfor at økte midler til treslagsskifte er svært dårlig klimatilpasningspolitikk. I tillegg har utplanting av skog på nye arealer store konsekvenser på stedegent naturmangfold. Store områder av kystlynghei trues av spredning av gran fra plantefelt. Bevilgningen bør derfor strykes helt. Dersom deler av bevilgningen likevel videreføres, må departementet presisere at det ikke gis midler til utplanting av fremmede treslag, inkludert norsk gran i områder på Vestlandet og nord for Saltfjellet, der den ikke lever naturlig.

Restaurering av myr og annen våtmark (kap. 1420 post 38)

Naturvernforbundets forslag

- Den foreslåtte bevilgningen til restaurering av myr økes til nær 27 mill. kroner, som er 6 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Restaurering av myr er et svært viktig tiltak for både klima og naturmangfold. Bevilgningen bør økes for å sikre god progresjon i arbeidet.

Klimatiltak (kap. 1420 post 61)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning økes til 207 mill. kroner, som er 50 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018. 200 mill. kroner av de totale midlene øremerkes Klimasats.

Begrunnelse

Det var satt av 98 mill. kroner til Klimasats-ordningen i 2016, og det kom inn søknader for mer enn 300 mill. kroner. I 2017 var potten på halve beløpet, og det kom inn søknader for hele 330 mill. kroner. Potten bør økes i 2019, slik at flere kommuner kan få støtte og gjennomføre gode klimatiltak.

Tiltak i kommuner med ulverevir (kap. 1420 post 65)

Naturvernforbundets kommentar

Vi finner det utfordrende at nemdene i liten grad prioriterer konfliktdempende tiltak. Dersom posten videreføres i 2019, bør det settes klare retningslinjer som sikrer at pengene faktisk brukes på dette. De skal f.eks. ikke kunne brukes til enda flere genetiske undersøkelser, slik noen kommuner allerede antyder. Midlene må kun brukes til reell konfliktdemping, fryktdemping og informasjon, og må utføres av faglig kompetent personell fra forskningsmiljøer, myndigheter og rovdysenter. Tildelingskriterier sier at aktuelle berørte næringsinteresser, organisasjoner og privatpersoner skal tilgodeses. Vi vil understreke at alle interesser og begge sider i konflikten skal involveres likt. Derfor må også naturvernorganisasjoner og andre som er for ulv, tilgodeses i ordningen – dersom den skal virke konfliktdempende.

Oppryddingstiltak (kap. 1420 post 69)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til oppryddingstiltak økes til 277 mill. kroner, som er 180 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Bevilgningen for 2018 er 175 mill. kroner lavere enn i 2017. Arbeidet i Bergen og Sandefjord er slutført, men det står flere nye områder for tur, som må bli prioritert. Bevilgningen bør derfor videreføres på 2017-nivå (prisjustert).

Marin forsøpling (kap. 1420 post 71)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til å redusere marin forsøpling videreføres på nivå med vedtatt budsjett for 2018, tilsvarende vel 70 mill. kroner.

Begrunnelse

Bekjempelse av marin forsøpling er et særlig satsingsområde, noe som tilsier at bevilgningsnivået for 2018 må videreføres i 2019.

Friluftslivsformål (kap. 1420 post 78)

Naturvernforbundets forslag

- Tilskuddet til friluftslivsformål økes til vel 183 mill. kroner, som er 3,5 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018. De økte midlene øremerkes arbeidet til Forum for natur og friluftsliv (FNF).

Begrunnelse

FNF er et svært verdifullt samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjonene på fylkesnivå og bidrar til at det frivillige Norge kan gi sine innspill for å ivareta natur- og friluftslivets verdier i en betydelig mengde planer og saker. Det trengs i størrelsesorden 3,5 mill. kroner ekstra for å sikre hele koordinatorstillinger i alle fylker.

Naturarv og kulturlandskap (kap. 1420 post 81)

Naturvernforbundets forslag

- Tilskuddet til naturarv og kulturlandskap økes til 70 mill. kroner, som er 9 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018. Av de ekstra midlene øremerkes 6 mill. kroner tiltak i utvalgte kulturlandskap, mens 3 mill. kroner øremerkes tilskudd til tiltak i prioriterte kulturlandskapsområder og tiltak for ville pollinerende insekter.

Begrunnelse

24 prosent av de trua artene er avhengige av at det seminaturlige kulturlandskapet opprettholdes og skjøttes slik det har blitt gjort gjennom tusenvis av år. Ordningen med utvalgte kulturlandskap i jordbruket sikrer slik skjøtsel gjennom frivillige avtaler og er populære i lokalsamfunnene. For å ta vare på et representativt utvalg av verdifulle norske kulturlandskap bør denne ordningen utvides. Det er veldig bra med 10 nye utvalgte kulturlandskap i 2017, slik at antallet nå er oppe i 32. Innen 2020 bør ordningen omfatte 50 områder, økende til det dobbelte innen 2025. For å få til dette trengs det mer penger over statsbudsjettet.

Vi kan i dag takke pollinerende insekter for rundt en tredel av maten vår, men ville bier, humler og andre pollinerende arter er i tilbakegang, også i Norge. Skal strategien for villbier og andre pollinatorer ha noen effekt, må den følges med midler til å gjennomføre anbefalte tiltak.

Tilskudd til trua arter og naturtyper (kap. 1420 post 82)

Naturvernforbundets forslag

- Tilskuddet til trua arter og naturtyper økes til vel 99 mill. kroner, som er 51 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Arbeidet er på etterskudd, og regjeringen har vedtatt kun fem prioriterte arter og én utvalgt naturtype de fire siste åra, til tross for at Meld. St. 14 (2015–2016) *Natur for livet* sier at omkring 400 arter er aktuelle, samt at flere andre naturtyper har vært vurdert. Midlene må økes betydelig for å sikre fortgang i arbeidet.

Klima- og skogsatsing (kap. 1482)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til klima- og skogsatsing økes til 3600 mill. kroner, som er 600 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.

Begrunnelse

Bevilgningen til klima- og skogsatsing er aldri blitt inflasjonsjustert, og dette betyr at den reelle innsatsen gradvis svekkes. I klimaforliket fra 2008 var ambisjonsnivået 3 mrd. kroner. Dette tilsvarer i overkant av 3,6 mrd. 2018-kroner, og Naturvernforbundet mener at dette er et riktig nivå for bevilgningen i 2019.

Behov for klimabudsjett (avsnitt 8.2)

Naturvernforbundets kommentar

Klimaloven lovfester at regjeringen i budsjettproposisjonen skal redegjøre for hvordan Norge skal nå klimamålene for 2030 og 2050 og klimaeffekten av framlagte budsjett. Naturvernforbundet har store forventninger til det tekniske beregningsutvalget og tallmaterialet som skal komme i statsbudsjettet for 2019.

I KLDs budsjett for 2018 viser regjeringen poster som vil ha en klimakonsekvens i positiv eller negativ retning i tabellen 8.2 *Tiltak og verkemiddel som er venta å ha effekt på klimagassutslepp eller karbonbinding*. Denne tabellen har i svært liten grad anslått klimaeffekten med et tall, og tar kun med tiltak i ikke-kvotepliktig sektor. Vi trenger oversikt over klimabetydningen for budsjettposter fra alle deler av samfunnet, også for kvotepliktig sektor. Og det må i langt større grad vises hva den konkrete utslippseffekten er på kort og lang sikt. Der det ikke i dag foreligger et godt nok grunnlag for å anslå effekten, er det helt nødvendig å få frem mer kunnskap. Her må det følges opp med mer penger til det tekniske beregningsutvalget, som ledes av Miljødirektoratet.

Olje- og energidepartementet (OED)

Seismiske undersøkelser (kap. 1810 post 21)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til geologisk kartlegging under spesielle driftsutgifter på 32 mill. kroner strykes helt.

Begrunnelse

Det grønne skiftet innebærer en overgang fra fossile energiresurser og over til mer bærekraftige alternativ. Naturvernforbundet finner det ikke hensiktsmessig å bruke midler på å lete etter nye oljeressurser, da det av klimahensyn ikke vil være mulig å ta opp disse ressursene.

Petoro AS (kap. 1815)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til administrasjon (post 70) reduseres til 330 mill. kroner, som er 20 mill. mindre enn vedtatt budsjett for 2018.
- Bevilgningen til administrasjon av Petoro Iceland AS (post 72) vel 1 mill. kroner strykes helt.
- Bevilgningen til statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel (post 73) på nær 29 mill. kroner strykes helt.

Begrunnelse

Naturvernforbundet mener at Petoro gjennom SDØE bør konsentrere seg om eksisterende olje- og gassfelt snarere enn utvikling av nye felt i nordområdene. I stedet for å jobbe for bedre lønnsomhet for Johan Castberg bør prosjektet skrinlegges. Ut fra denne strategien vil en god del ressurser frigjøres også i administrasjonen hos Petoro. Vi mener derfor at post 70 bør reduseres.

Videre er Naturvernforbundet sterkt kritisk til at Norge er involvert i utvikling av petroleumsutvinning på islandsk sokkel. Norge bør umiddelbart trekke seg ut av dette engasjementet og legge ned datterselskapet Petoro Iceland. Post 72 og post 73 bør derfor strykes helt.

Flom- og skredforebygging samt sikrings- og miljøtiltak (kap. 1820 post 22 og 60)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til post 22 økes til 277 mill. kroner og beholdes dermed på samme nivå som i 2017 (prisjustert), som er 15 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018.
- Bevilgningen til post 60 økes til 90 mill. kroner, noe som er 20 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018. De økte midlene øremerkes naturlig flomdemping.

Begrunnelse

Vi har i seinere år årene sett stadig hyppigere skader fra flom og skred, og Miljødirektoratets rapport «Klima i Norge i 2100» er tydelig på at vi dessverre vil få mer av dette framover. Skadene kan være betydelige, og bevilgningen bør økes for å redusere faren, samtidig som det er penger til nødvendige miljøtiltak. Mer satsing på naturlig flomdemping er viktig for å forebygge flom på en naturvennlig måte. Kunnskapen om dette må økes, og det må gjennomføres flere slike tiltak.

10 TWh energisparing (oppfølging av anmodningsvedtak nr. 870, 13. juni 2016 og nr. 714, 30. mai 2017)

Begrunnelse

Regjeringen har ikke fulgt opp Stortingets vedtak om en plan for 10 TWh redusert energibruk. OED henviser i sin gjennomgang i statsbudsjettet for 2018 til beregninger NVE har gjort. I et notat fra NVE til OED 16. juni 2017 redegjør NVE for mulighetene for å redusere energibruken i bygg fram mot 2030. NVEs analyse viser at energibruken i eksisterende bygg kun vil reduseres med 4 TWh som følge av eksisterende virkemidler for energieffektivisering. Konklusjonen i notatet fra NVE: «*Dette resultatet innebærer at det må iverksettes ytterligere tiltak for å nå målet om en reduksjon på 10 TWh i 2030*».

Regjeringen har ikke dekning for følgende i budsjettproposisjonen for 2018: «Det vil bli realisert meir enn 10 TWh energisparing fram mot 2030 gjennom rehabilitering av eksisterande bygg, endra energibruk som følgje av riving av gamle bygg og andre energieffektiviseringstiltak i eksisterande bygg. Dei eksisterande verkemidla på området er tilstrekkeleg til å realisere denne sparinga.».

Naturvernforbundet forventer at regjeringen i revidert statsbudsjett kommer tilbake til Stortinget med en konkret plan med forslag til nye/sterkere virkemidler for redusert energibruk i byggsektoren med 10 TWh innen 2030, sett i forhold til dagens nivå.

Energifondet (kap. 1825 post 50)

Naturvernforbundets forslag

- Midlene som overføres Energifondet, økes til 2 970 mill. kroner, som er 250 mill. kroner mer enn vedtatt budsjett for 2018. De ekstra midlene øremerkes støtte til energiltak i boliger som reduserer energibruken.

Begrunnelse

Det er behov for en opptrapping av Enovas innats for å redusere energibruken i bygg. Målet om 10 TWh redusert energibruk vil ikke nås uten økt innsats. Støtten til energieffektiviseringstiltak i boligmarkedet må utvides til flere tiltak, og støttesatsene må økes for å være utløsende.

Forskning og næringsutvikling (kap. 1830 post 50)

Naturvernforbundets forslag

- Bevilgningen til forskningssentre for petroleumsvirksomhet kuttes helt. Midlene på om lag 10 mill. kroner overføres til forskningssentre for miljøvennlig teknologi, som dermed får om lag 202 mill. kroner.

Begrunnelse

Det er viktig å satse på forskning. Samtidig vil forskning på økt petroleumsaktivitet og nye funn i arktiske havområder bidra til økte klimagassutslipp og bremse det grønne skiftet. Forskningsmidler må derfor brukes for å stimulere alternative og bærekraftige løsninger, snarere enn videre satsing på fossile energikilder.